

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА

В.О. Ляпенко

ПРОГРАМА І РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ОСНОВИ МІСТОБУДУВАННЯ

(для студентів 3-4 курсів денної і заочної форм навчання освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавр, напрямів підготовки 6.040106 «Екологія, охорона навколишнього природного середовища та збалансоване природокористування», 0708 «Екологія»)

Харків-ХНАМГ-2009

Програма і робоча програма навчальної дисципліни «Основи містобудування» (для студентів 3-4 курсів денної і заочної форм навчання освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавр, напрямів підготовки 6.040106 «Екологія, охорона навколишнього природного середовища та збалансоване природокористування», 0708 «Екологія») / Укл.: В.О. Ляпенко – Харків: ХНАМГ, 2009.- 24 с.

Укладач: В.О. Ляпенко

Рецензент: О.В. Завальний

Рекомендовано кафедрою Містобудування

Протокол №14 від 19 травня 2009 р.

Зміст

Вступ.....	4
1. Програма навчальної дисципліни.....	6
1.1. Мета, предмет та місце дисципліни.	6
1.2. Інформаційний обсяг (зміст) дисципліни	7
1.3. Освітньо-кваліфікаційні вимоги.	8
1.4. Рекомендована основна навчальна література.....	8
1.5. Анотації дисципліни	9
2. РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	10
2.1. Розподіл обсягу навчальної роботи студента за спеціальностями та видами навчальної роботи	10
2.2. Зміст дисципліни	12
2.3. Самостійна робота студентів	18
2.4. Засоби контролю та структура залікового кредиту.	18
2.5. Інформаційно-методичне забезпечення.....	23

Вступ

Невирішеність проблеми забруднення навколишнього середовища шляхом припустимих конструкторсько-технологічних розробок дає підставу стверджувати, що містобудівельні засоби є ефективним фактором зберігання і оздоровлення міського середовища. Ці засоби забезпечують охорону природного середовища за рахунок раціонального функціонального зонування території міста, створення санітарно-захисних зон, визначення території природно-заповідного фонду, регулювання щільності забудови, захисту від шуму та ін.

Метою вивчення дисципліни є:

- 1) засвоєння основ проектування функціональних зон міста, вулично-дорожньої мережі та інфраструктури міста;
- 2) підготовка фахівця, який володіє знаннями, пов'язаними з вирішенням питань зберігання і оздоровлення міського середовища.

Предметом вивчення дисципліни є методи та принципи проектування міст та їх основних зон в сучасних умовах відповідно до нових містобудівних вимог.

Необхідним елементом засвоєння навчального матеріалу дисципліни є самостійна робота студентів.

Програма навчальної дисципліни «Основи містобудування» розроблена на основі:

1. СВО ХНАМГ Експериментальна ОКХ бакалавра напряму підготовки 6.040106 «Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування», погоджено з МОН 1.11.07 р.
2. СВО ХНАМГ Експериментальна ОПП підготовки бакалавра напряму підготовки 6.040106 «Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування», погоджено з МОН 1.11.07 р.
3. СВО ХНАМГ Експериментальний навчальний план підготовки бакалавра, денної форми навчання, напряму 6.040106 «Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування», погоджено з

МОН 24.05.07 р.

4. ГСВО ОКХ бакалавра напряму підготовки 0708 «Екологія», затверджено наказом МОН № 487 від 15.06.04 р. (з 2006 р. напрям підготовки 6.040106 «Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування»).

5. ГСВО ОПП підготовки бакалавра напряму підготовки 0708 «Екологія», затверджено наказом МОН № 487 від 15.06.04 р. (з 2006 р. напрям підготовки 6.040106 «Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування»).

6. Навчальний план підготовки бакалавра денної форми навчання напряму 0708 «Екологія», спеціальності 6.070800 «Екологія та охорона навколишнього середовища», затверджено ректором у 2006 р.

Програма навчальної дисципліни «Основи містобудування» ухвалена кафедрою Містобудування (протокол №14 від 19.05.2009 р.), Вченою радою містобудівельного факультету (протокол № 9 від 28.05.2009р.), погоджена випусковою кафедрою інженерної екології міст.

1. Програма навчальної дисципліни

1.1. Мета, предмет та місце дисципліни

Метою вивчення дисципліни є:

- 1) засвоєння основ проектування функціональних зон міста, вулично-дорожньої мережі і інженерної інфраструктури міста;
- 2) підготовка фахівця, який володіє знаннями, пов'язаними з вирішенням питань зберігання і оздоровлення міського середовища.

Основними завданнями, що будуть вирішені у процесі викладання дисципліни, є теоретична та практична підготовка бакалавра з наступних питань:

- планувальна структура сучасного міста, функціональна організація міської території;
- принципи проектування житлових районів, мікрорайонів, кварталів, виробничої території;
- вулично-дорожня мережа міста, організація транспортного руху в місті;
- еквівалентний рівень шуму транспортного потоку на вулиці;
- карта шуму мікрорайону;
- шумозахисні зелені насадження;
- шумозахисний екран;
- карта інсоляції мікрорайону.

Предметом вивчення дисципліни є методи та принципи проектування міст та їх основних функціональних зон в сучасних умовах відповідно до нових містобудівних вимог.

Навчальна дисципліна «Основи містобудування» належить до циклу обов'язкових спеціальних професійних дисциплін за напрямом 6.040106 «Екологія, охорона навколишнього природного середовища та збалансоване природокористування», для заочної форми навчання – за вибором ВНЗ за напрямом 0708 «Екологія» 6.040106 «Екологія, охорона навколишнього природного середовища та збалансоване природокористування» спеціальності 6.070800 «Екологія та охорона навколишнього середовища».

Таблиця 1.1. Місце дисципліни в структурно-логічній схемі підготовки фахівця

Перелік дисциплін, на які безпосередньо спирається вивчення даної дисципліни	Перелік дисциплін, вивчення яких безпосередньо спирається на дану дисципліну
<p>Філософія (у прикладах категорій, що ілюструються розвитком міст)</p> <p>Інженерна і комп'ютерна графіка</p> <p>Метеорологія і кліматологія</p> <p>Геологія з основами геоморфології та гідрології</p> <p>Картографія з основами топографії</p>	<p>Моделювання і прогнозування стану довкілля</p> <p>Планування та прогнозування «зеленого» бізнесу</p>

1.2. Інформаційний обсяг (зміст) дисципліни

Модуль 1. Основи планування міст

ЗМ 1.1. Планування міст.

Тема 1. Розселення та типологія і класифікація міст.

Тема 2. Планувальна структура сучасного міста, функціональна організація міської території.

Тема 3. Сельбищна територія міста.

Тема 4. Виробнича територія.

ЗМ 1.2. Транспорт і вулично-дорожня мережа.

Тема 5. Зовнішній транспорт.

Тема 6. Міський транспорт.

Тема 7. Вулично-дорожня мережа міста.

Модуль 2. Інженерний благоустрій міських територій.

ЗМ 2.1. Боротьба з шумом у містобудуванні. Інсоляція міських територій.

Тема 1. Шум.

Тема 2. Карта шуму мікрорайону. Захист території мікрорайону від шуму.

Тема 3. Шумозахисні зелені насадження, шумозахисний екран.

Тема 4. Інсоляція міських територій.

ЗМ 2.2. Вертикальне планування міських територій. Зелені насадження міста.

Тема 5. Завдання та методи вертикального планування.

Тема 6. Схема вертикального планування міста. Проблеми екології при перетворенні рельєфу.

1.3. Освітньо-кваліфікаційні вимоги

Таблиця 1.2 Освітньо-кваліфікаційні вимоги до підготовки бакалаврів

Вміння (за рівнями сформованості) та знання	Типові завдання діяльності, в яких використовують вміння і знання	Виробничі і соціальні функції, до яких відносяться типові задачі діяльності
<p>Бакалавр повинен знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> Планувальну структуру сучасного міста, функціональне зонування міських територій; Принципи проектування житлових районів, мікрорайонів, кварталів, виробничої території; Транспорт і вулично-дорожню мережу міста; Заходи по боротьбі з шумом у містобудуванні; Інсоляцію міських територій; Вертикальне планування міських територій; Систему зелених насаджень міста. 	Виробнича	Проектувальна, виконавча
<p>Бакалавр повинен вміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> Розраховувати еквівалентний рівень шуму транспортного потоку на вулиці; Складати карту шуму мікрорайону; Розраховувати шумозахисні зелені насадження; Розраховувати шумозахисний екран; Складати карту інсоляції мікрорайону. 	Виробнича	Проектувальна
Бакалавр повинен вміти використовувати технічну документацію, науково-технічну літературу та застосовувати отримані знання на практиці	Соціально-виробнича	Управлінська, організаційна

1.4. Рекомендована основна навчальна література

1. Планування міст та транспорт: Навчальний посібник /О.С. Безлюбченко, С.М. Гордієнко, О.В. Завальний.– Харків: ХНАМГ, 2006.– 148 с.
2. Дідик В.В., Павлів А.П. Планування міст: Підручник – Львів:

Львівська політехніка, 2006. – 412 с.

3. Факторович А.А., Постников Г.И. Защита городов от транспортного шума – Київ: Будівельник, 1982. – 144 с.

4. НИИ СФ Госстроя СССР. Руководство по расчету и проектированию средств защиты застройки от транспортного шума – М.: Стройиздат, 1982. – 30 с.

5. Пономарев И.П. Инженерное благоустройство городских территорий: Уч. пос. – К.: УМК ВО, 1989. – 124 с.

6. Г.И. Клиорина, В.А. Осин, М.С. Шумилов. Инженерная подготовка городских территорий: Учебник для вузов. – М.: Высшая школа, 1984. – 272 с.

7. Кучерявий В.П. Озеленення населених місць: Підручник для вузів. – Львів.: Світ, 2005. – 455 с.

1.5. Анотації дисципліни

Анотація програми навчальної дисципліни

Основи містобудування

Мета: засвоєння основ проектування житлових і промислових районів, вулично-дорожньої мережі міста, інфраструктури міста, інженерного благоустрою сельбищної території.

Предмет: методи та принципи проектування міст та їх основних зон в сучасних умовах відповідно до нових містобудівних вимог.

Зміст: основи планування міст, транспорт і вулично-дорожня мережа, боротьба з шумом у містобудуванні, інсоляція міських територій, проектування міських територій, зелені насадження міста.

Аннотация программы учебной дисциплины

Основы градостроительства

Цель: усвоение основ проектирования жилых и промышленных районов, улично-дорожной сети, инфраструктуры города, инженерного благоустройства селитебной территории города.

Предмет: Методы и принципы планировки городов и их основных зон в современных условиях в соответствии с новыми градостроительными требова-

нями.

Содержание: Основы планировки городов, транспорт и улично-дорожная сеть, борьба с шумом в градостроительстве, инсоляция городских территорий, проектирование рельефа территории города, зеленые насаждения города.

Summary of the subject programme

Town-planning basics

Goal: basics of designing mastering of residential and industrial areas; street-road network; infrastructure of the city; engineering accomplishment of intended for building of cities.

Subject: methods and principles of the planning of cities and its main zones in modern conditions according to the main town-planning claims.

Maintenance: basis of the cities planning, transport and street-road network, the struggle with noise in town-planning, the ins insolation of urban areas, designing of the city's relief, city's green plantations.

2. РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Розподіл обсягу навчальної роботи студента за спеціальностями та видами навчальної роботи

Таблиця 2.1 - Розподіл обсягу навчальної роботи студента (денна форма навчання)

Призначення: підготовка спеціалістів	Напрямок, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів , відповідних ECTS – 4 Модулів – 2, РГЗ – 2 Змістових модулів – 4 Загальна кількість годин - 144	Напрями: 6.040106 «Екологія, охорона навколишнього природного середовища та збалансоване природокористування» Спеціальність: Освітньо-кваліфікаційний рівень: Бакалавр	Статус дисципліни – цикл спеціальних професійних дисциплін Рік підготовки: 3-й, 4-й Семестр: 6-й та 7-й Лекції – 32 год. Практичні – 32 год. Самостійна робота – 80 год. Вид підсумкового контролю: 6 семестр – залік 7 семестр - іспит

Примітка: співвідношення кількості годин аудиторних занять і само-

стійної роботи становить 44% до 56%.

Таблиця 2.2 - Розподіл обсягу навчальної роботи студента (заочна форма навчання)

Призначення: підготовка спеціалістів	Напрямок, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів, відповідних ECTS – 5 Модулів – 1, РГЗ Змістових модулів – 4 Загальна кількість годин - 180	Напрями: 0708 «Екологія» (6.040106 «Екологія, охорона навколишнього природного середовища та збалансоване природокористування») Спеціальність: 6.070800 «Екологія та охорона навколишнього середовища» Освітньо-кваліфікаційний рівень: Бакалавр	Статус дисципліни – за вибором ВНЗ Рік підготовки: Семестр: 8-й Лекції – 4 год. Практичні – 4 год. Самостійна робота – 172 год. Вид підсумкового контролю: 8 семестр – іспит

Примітка: співвідношення кількості годин аудиторних занять і самостійної роботи становить 4% до 96%.

Структура робочої програми навчальної дисципліни «Основи містобудування» наведена у табл. 2.3

Таблиця 2.3 - Структура навчальної дисципліни «Основи містобудування»

Спеціаль- ність, спеціалізація, (шифр, аббревіатура	Всього, кредит/ годин	Семестри	Години								Іспит (семестр)	Залік (семестр)
			Аудиторні	у тому числі			Самостійна робота	у тому числі				
				Лекції	Практичні, семінари	Лабораторні		Контр. роб.	КП/ КР	РГЗ		
6.040106 (денна форма навчання)	4/144	6,7	64	32	32	-	80	-	-	50	7	6
6.070800 (заочна форма навчання)	5/180	8	8	4	4		172	-	-	15	8	-

У процесі навчання студенти отримують необхідні знання під час проведення аудиторних занять: лекційних, практичних. Велике значення має самостійна робота студентів. Всі види занять розроблені відповідно до положень Болонської декларації.

2.2. Зміст дисципліни

Модуль І. Основи планування міст

З.М. 1.1. Планування міст

Тема 1. Розселення та типологія і класифікація міст

Терміни «Планування міст», «Містобудування», урбанізація як соціальний процес перебудови середовищ мешкання людини.

Визначення поняття розселення. Закономірності розвитку міст. Види та форми розселення. Принципи систем групового розселення та вибір оптимального варіанту розселення. Ріст великих міст, причини росту, його регулювання.

Типологія та класифікація населених міст. Визначення перспектив розвитку міста.

Види населених міст та їх класифікація:

- по чисельності населення
- по адміністративно-політичному значенню
- по народногосподарському профілю.

Розрахунок чисельності населення. Містоутворюючі та обслуговуючі фактори. Залежність планувальної структури міста від чисельності населення.

Тема 2. Планувальна структура сучасного міста, функціональна організація міської території

Планувальна структура сучасного міста. Функціональна організація міської території. Планувальна структура сучасного міста та її значення. Функціональне зонування міських територій: селищна, промислова, комунально-складська зони; зона зовнішнього транспорту, ландшафтно-рекреаційна зона. Коротка характеристика зон та їх взаємна ув'язка. Форми планів міст: компактна, лінійна та інші.

Тема 3. Сельбищна територія міста.

Загальні відомості про сельбищну зону: склад, розмір, значення, розміщення. Система культурно-побутового обслуговування міста. Загальні поняття про мікрорайон, квартал, міжмагістральну територію, житловий район, плану-

вальний район. Визначення меж, розмірів. Детальне планування мікрорайону: функціональне зонування, композиційні прийоми забудови, розриви поміж будинками, системи проїздів. Планувальна структура сельбищної зони малого, середнього, крупного, великого міст.

Тема 4. Виробнича територія.

Значення промисловості при формуванні плану міста. Організація промислових районів: склад, розміри, розміщення; санітарна класифікація підприємств, санітарно-захисні зони. Взаємне розміщення промислових і сельбищних територій. Принципи забудови промислових підприємств. Комунально-складська зона, її склад, розміщення в місті.

3.М. 1.2. Транспорт і вулично-дорожня мережа

Тема 5. Зовнішній транспорт

Значення зовнішнього транспорту в плануванні та забудові міста. Залізничний транспорт, його особливості та вплив на планування міста: залізничні станції, залізничні вокзали, їх розміщення та типи, санітарні вимоги до залізничних доріг. Автотранспорт. Основні вимоги до розміщення автовокзалів, станцій технічного обслуговування, заправних станцій.

Повітряний транспорт. Особливості розміщення, вимоги, класифікація аеропортів; елементи аеропорту.

Морські та річкові порти, їх елементи та класифікація, розміщення та вплив на планування міста, санітарно-гігієнічні вимоги до розміщення.

Тема 6. Міський транспорт

Загальні відомості про міський транспорт. Способи і види пересувань, загальна і транспортна рухомість. Класифікація міського пасажирського транспорту. Вимоги міського транспорту до планування міста.

Тема 7. Вулично-дорожня мережа міста.

Планувальні схеми вуличної мережі міста. Елементи поперечних профілів вулиць: проїзна частина, тротуар, розділювальна, запобіжна, крайова і технічна смуги, трамвайна колія, місцевий проїзд, велосипедна доріжка, їх призна-

чення. Поперечні профілі вулиць, конструювання їх з метою зниження негативної дії транспорту на житлову забудову. Класифікація вулиць і доріг.

Модуль II Інженерний благоустрій міських територій.

3.М. 2.1. Боротьба з шумом у містобудуванні.

Інсоляція міських територій.

Тема 1. Шум.

Природа звуку, його властивості. Визначення поняття шуму. Норми допустимих рівнів шуму на території різних функціональних зон міста. Правила вимірювання шуму транспортних потоків.

Тема 2. Карта шуму мікрорайону. Захист території мікрорайону від шуму.

Еквівалентний рівень шуму на вулиці. Будівництво карти шуму мікрорайону. Містобудівні заходи по захисту території від шуму.

Тема 3. Шумозахисні зелені насадження, шумозахисний екран.

Вимоги до шумозахисних зелених насаджень, розрахунок шумозахисних зелених насаджень. Розрахунок шумозахисного екрану – стінки.

Тема 4. Інсоляція міських територій.

Інсоляція міських територій. Значення. Нормування. Будівництво карти інсоляції.

3.М. 2.2. Вертикальне планування міських територій.

Зелені насадження міста.

Тема 5. Завдання та методи вертикального планування.

Ціль та завдання вертикального планування міських територій. Методи вертикального планування, їх достойності та недоліки. Метод відміток, метод профілів, метод червоних горизонталей.

Тема 6. Схема вертикального планування міста. Проблеми екології при перетворенні рельєфу.

Призначення схеми вертикального планування міста. Етапи проектування. Врахування вимог при розробленні першого етапу. Рекомендації по змен-

шенню несприятливих діянь при перетворенні рельєфу.

Тема 7. Зелені насадження міст.

Значення і роль зелених насаджень. Класифікація зелених насаджень. Деякі нормативні дані. Резерви зниження вартості зеленого будівництва. Композиційні форми деревинно-чагарникових насаджень. Підбір асортименту дерев і чагарників. Відстань від споруд і об'єктів інженерного благоустрою до дерев і чагарників.

2.2.1. Розподіл часу за модулями і змістовними модулями

Розподіл часу за модулями і змістовними модулями наведений у табл. 2.4 та табл. 2.5

Таблиця 2.4 - Розподіл часу за модулями і змістовними модулями для студентів денної форми навчання

Модулі (семестри) та змістові модулі	Всього кредит/годин	Форми навчальної роботи			
		Лекц.	Сем., пр.	Лаб.	СРС
Модуль 1. Основи планування міст.	2/72	17	17	-	38
З.М. 1.1. Планування міст.	1,25/45	10	10	-	25
З.М. 1.2. Транспорт і вулично-дорожня мережа.	0,75/27	7	7	-	13
Модуль 2. Інженерний благоустрій міських територій.	2/72	15	15	-	42
З.М. 2.1. Боротьба з шумом у містобудуванні. Інсоляція міських територій.	1,25/45	8	10	-	27
З.М. 2.2. Вертикальне планування міських територій. Зелені насадження міста.	0,75/27	7	5	-	15

Таблиця 2.5 - Розподіл часу за модулями і змістовними модулями для студентів заочної форми навчання

Модулі (семестри) та змістові модулі	Всього кредит/ годин	Форми навчальної роботи			
		Лекц.	Сем., пр.	Лаб.	СРС
Модуль 1. Основи містобудування	5/180	4	4	-	172
З.М. 1.1. Планування міст.	1/36	-	-	-	36
З.М. 1.2. Транспорт і вулично-дорожня мережа.	1/36	-	-	-	36
З.М. 1.3. Боротьба з шумом у містобудуванні. Інсоляція міських територій.	2/72	4	4	-	64
З.М. 1.4. Вертикальне планування міських територій. Зелені насадження міста.	1/36	-	-	-	36

2.2.2. План лекційного курсу

Таблиця 2.6. – План лекційного курсу з навчальної дисципліни

№	Зміст	Кількість годин	
		6.040106	6.070800
		Денне навчання	Заочне навчання
Модуль 1. Основи планування міст.			
З.М. 1.1. Планування міст.		10	-
1	Розселення та типологія і класифікація міст	2	-
2	Планувальна структура сучасного міста, функціональна організація міської території	2	-
3	Сельбищна територія міста	4	-
4	Виробнича територія.	2	-
З.М. 1.2. Транспорт і вулично-дорожня мережа.		7	-
5	Зовнішній транспорт	2	-
6	Міський транспорт	2	-
7	Вулично-дорожня мережа міста.	3	-
Модуль 2. Інженерний благоустрій міських територій.			
З.М. 2.1. Боротьба з шумом у містобудуванні. Інсоляція міських територій.		8	4
1	Шум.	2	-
2	Карта шуму мікрорайону. Захист території мікрорайону від шуму.	2	2
3	Шумозахисні зелені насадження, шумозахисний екран.	2	2
4	Інсоляція міських територій.	2	-
З.М. 2.2. Вертикальне планування міських територій. Зелені насадження міста.		7	-
5	Завдання та методи вертикального планування.	2	-
6	Схема вертикального планування міста. Проблеми екології при перетворенні рельєфу.	2	-
7	Зелені насадження міст.	3	-

2.2.3. План практичних (семінарських) занять

План практичних (семінарських) занять для студентів денної та заочної форм навчання наведений у табл. 2.7.

Таблиця 2.7 – План практичних (семінарських) занять

№	Зміст	Кількість годин	
		6.040106	6.070800
		Денне навчання	Заочне навчання
Модуль 1. Основи планування міст.		17	
З.М. 1.1. Планування міст.		10	
1	Розрахунки населення міста та територіальних потреб окремих елементів міста.	2	-
2	Виконання містобудівної оцінки рельєфу території.	2	-
3	Вибір територій для розміщення функціональних зон міста.	2	-
4	Розробка схеми планувальної структури міста.	3	-
	Поточний контроль (тестування) зі ЗМ 1.1.	1	
З.М. 1.2. Транспорт і вулично-дорожня мережа.		7	
5	Розробка схеми транспортного обслуговування міста.	2	-
6	Розробка поперечних профілів вулиць.	2	-
7	Складання проектного балансу територій міста.	2	-
	Поточний контроль (тестування) зі ЗМ 1.2.	1	
Модуль 2. Інженерний благоустрій міських територій.		15	
З.М. 2.1. Боротьба з шумом у містобудуванні. Інсоляція міських територій.		10	4
1	Будування карти шуму території житлових будинків (розрахунки, графічна підготовка).	2	1
2	Будування карти шуму території житлових будинків (графічне будування).	2	1
3	Визначення комфортних вимог по шумам. Проектування і розрахунок шумозахисних зелених насаджень.	2	1
4	Розрахунок шумозахисного екрану.	2	1
5	Оволодіння прийомами користування інсоляційною лінійкою і будування карти інсоляції території житлових будинків.	1	-
	Поточний контроль (тестування) зі ЗМ 2.1.	1	
З.М. 2.2. Вертикальне планування міських територій. Зелені насадження міста.		5	
5	Вертикальне планування ділянки вулиці методом червоних горизонталей.	2	-
6	Підбір деревинно-чагарникових порід для озеленення території житлових будинків і рішення прикладів озеленення	2	-
	Поточний контроль (тестування) зі ЗМ 2.2.	1	

2.2.4. Індивідуальні завдання (ІНДЗ)

Програмою дисципліни передбачено виконання індивідуальних завдань:

- для студентів денної форми навчання – дві розрахунково-графічні роботи;
- для студентів заочної форми навчання – одна розрахунково-графічна робота.

Мета роботи – оволодіння і закріплення студентами навичок вирішення практичних завдань та самостійної роботи з нормативною літературою.

Кожна графічна робота складається з графічної частини і пояснювальної записки. Обсяг графічної частини – аркуш ватману А-1.

Кожна захищена робота є допуском до заліку (6 семестр) або до іспиту (7 семестр), для заочної форми навчання – до іспиту (8 семестр).

2.3. Самостійна робота студентів

Для опанування матеріалу дисципліни «Основи містобудування» окрім лекційних та практичних занять, тобто аудиторної роботи, значну увагу слід приділяти самостійній роботі.

Основні види самостійної роботи студента:

1. Вивчення основної та додаткової літератури.
2. Робота з довідковими матеріалами.
3. Підготовка до практичних занять.
4. Підготовка до поточного та підсумкового контролю.
5. Виконання РГЗ.

2.4. Засоби контролю та структура залікового кредиту

Система оцінювання знань, вмінь і навичок студентів враховує оцінювання всіх форм вивчення дисципліни: як аудиторних занять, так і самостійної роботи, включаючи виконання індивідуального завдання (РГР).

Контрольні заходи для студентів денного навчання включають поточний

контроль зі змістових модулів і підсумковий контроль з модулю 1 (залік), з модулю 2 – іспит; для студентів заочної форми навчання – підсумковий контроль – іспит.

Перевірка і оцінювання знань студентів проводиться в таких формах:

1. Оцінювання роботи студентів на практичних заняттях.
2. Оцінювання виконаного індивідуального завдання (РГР).
3. Оцінювання засвоєння тематичних питань самостійної підготовки.
4. Успішність виконання поточного контролю знань за змістовними модулями.

5. Успішність виконання підсумкового контролю.

Оцінка знань з дисципліни здійснюється відповідно до вимог кредитно-модульної системи організації навчального процесу (КМСОНП).

Засоби контролю та структура залікового кредиту для студентів денної та заочної форм навчання наведені в табл. 2.8 та табл. 2.9

Таблиця 2.8 - Засоби контролю та структура залікового кредиту для студентів денної форми навчання

Види та засоби контролю (тестування, контрольні роботи, індивідуальні роботи тощо)	Розподіл балів, %
МОДУЛЬ 1. Поточний контроль зі змістових модулів	
ЗМ 1.1. – тестування	30
ЗМ 1.2. – тестування	30
Розрахунково-графічне завдання	40
Підсумковий контроль з МОДУЛЮ 1	
Залік за результатами поточного контролю або підсумкового контролю	
Всього за модулем 1	100%
МОДУЛЬ 2. Поточний контроль зі змістових модулів	
ЗМ 1.1. – тестування	20
ЗМ 1.2. – тестування	15
Розрахунково-графічне завдання	25
Підсумковий контроль з МОДУЛЮ 2	
Іспит	40
Всього за модулем 2	100%

Таблиця 2.9 - Засоби контролю та структура залікового кредиту для студентів
заочної форми навчання

Види та засоби контролю (тестування, контрольні роботи, індивідуальні роботи тощо)
МОДУЛЬ 1.
Розрахунково-графічне завдання
Підсумковий контроль з МОДУЛЮ 1
Іспит у письмовій формі

Порядок поточного оцінювання знань студентів.

Поточне оцінювання знань студентів під час проведення практичних занять має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи. Об'єктами поточного контролю є:

- активність та результативність роботи студента протягом семестру над вивченням програмного матеріалу дисципліни, відвідування занять;
- систематична робота на практичних заняттях та готовність до них;
- своєчасне виконання розділів індивідуального завдання (РГР);
- виконання завдань поточного контролю знань за змістовими модулями.

Робота студентів на практичних заняттях оцінюється за 4-бальною системою і згідно з Методикою переведення показників успішності знань студентів перекладається в систему оцінювання за шкалою ECTS (табл. 2.10).

При оцінюванні виконання практичних завдань увага приділяється якості та самостійності.

Оцінювання рівня знань за змістовими модулями передбачає виявлення опанування студентами матеріалу лекційного курсу і самостійної роботи, проводиться у вигляді тестування на останньому практичному занятті з кожного змістового модулю.

Критерії оцінювання індивідуального завдання.

За успішне виконання РГР студент денної форми навчання отримує до 40% балів з дисципліни з 1-го модулю і до 25% балів з дисципліни з 2-го моду-

лю; студенти заочної форми – «зараховано».

Індивідуальне завдання оцінюють за такими критеріями:

- 1) повнота рішення;
- 2) використання довідкової літератури;
- 3) якість оформлення;
- 4) самостійність виконання;
- 5) своєчасність виконання та захисту.

Захист РГЗ, який є умовою допуску до підсумкового контролю, проводять наприкінці ЗМ 1.2. і ЗМ 2.2. для студентів денної форми навчання і наприкінці модуля 1.4 для студентів заочної форми навчання.

Проведення підсумкового контролю з Модулів (Денна форма).

Умовою допуску до заліку є сума накопичення балів за змістовими модулями і РГЗ, яка повинна бути не менше ніж 51% балів (за внутрішнім вузівським рейтингом або за системою ECTS).

Підсумковий контроль у формі заліку проводять за результатами поточного контролю (у разі набрання студентом більше 51% балів з дисципліни) або підсумковий контроль у формі іспиту проводять за екзаменаційними білетами у письмовій формі.

Підсумкову оцінку з дисципліни виставляють в національній системі оцінювання результатів навчання і в системі ECTS згідно з методикою переведення показників успішності знань студентів Академії в систему оцінювання за шкалою ECTS (табл.. 2.10).

Таблиця 2.10 – Шкала перерахунку оцінок результатів навчання в різних системах оцінювання

**Система Оцінюван- ня	Шкала оцінювання						
Внутрішній вузівський рейтинг, %	100-91	90-71		70-51		50-0	
Національна 4-бальна і в системі ECTS	5 відмінно A	4 добре B,C		3 Задовільно D, E		2 незадовільно FX, F	
Внутрішній вузівський рейтинг у системі ECTS, %	100-91	90-81	80-71	70-61	60-51	50-26	25-0
Національна 7-бальна і в системі ECTS	відмінно A	дуже добре B	добре C	задовільно D	достатньо E	незадові- льно FX*	незадові- льно F**
ECTS, % студентів	A 10	B 25	C 30	D 25	E 10	FX* не враховується	F**

*з можливістю повторного складання.

**з обов'язковим повторним курсом.

Для студентів заочної форми навчання підсумкова оцінка виставляється за результатом письмового іспита за екзаменаційними білетами в національній системі оцінювання результатів навчання.

Оцінка «відмінно» - Студент грамотно, логічно і повно дав відповіді на всі екзаменаційні запитання. Охайно оформив екзаменаційні матеріали. Текстова частина відповіді доповнена графічним матеріалом. У відповідях студент показав знання додаткової літератури.

Оцінка «добре» - Студент грамотно і по суті дав відповіді на теоретичні запитання екзаменаційного білету, не допускаючи при цьому суттєвих неточностей, вміло використовує знання при розв'язанні практичних завдань і запитань. Екзаменаційні матеріали оформлені охайно, текстова частина доповнена графічним матеріалом (при необхідності).

Оцінка «задовільно» - Студент показав знання основного матеріалу, але

не вказав його деталей, особливостей, технологічних обмежень. У відповідях він допускає неточності. Студент порушує послідовність викладу відповіді. Відсутні графічні пояснення. Відмічена неохайність в оформленні екзаменаційних відповідей.

Оцінка «незадовільно» - Студент не дав відповіді на значну частину програмного матеріалу. У відповідях допущені значні помилки. Матеріали екзаменаційних відповідей неохайно оформлені.

2.5. Інформаційно-методичне забезпечення

Таблиця 2.11 - Інформаційно-методичне забезпечення

Бібліографічні описи, Інтернет адреси		ЗМ, де застосовується
1. Рекомендована основна навчальна література		
1	Безлюбченко О.С., Гордієнко С.М., Завальний О.В. Планування міст і транспорт: Навчальний посібник.- Харків: ХНАМГ, 2006 – 138 с.	ЗМ 1.1., ЗМ 1.2.
2	Дідик В.В., Павлів А.П. Планування міст: Підручник – Львів: Львівська політехніка, 2006. – 412 с.	ЗМ 1.1., ЗМ 1.2.
3	Факторович А.А., Постников Г.И. Защита городов от транспортного шума – Київ: Будівельник, 1982. – 144 с.	ЗМ 2.1.
4	Пономарев И.П. Инженерное благоустройство городских территорий: Уч. пос. – К.: УМК ВО , 1989. – 124 с.	ЗМ 2.1.
5	Г.И. Клиорина, В.А. Осин, М.С. Шумилов. Инженерная подготовка городских территорий: Учебник для вузов. – М.: Высшая школа, 1984. – 272 с.	ЗМ 2.2.
6	Кучерявий В.П. Озеленення населених місць: Підручник для вузів. – Львів.: Світ, 2005. – 455 с.	ЗМ 2.2.
2. Додаткові джерела		
1	ДБН 360-92* Містобудування. Планування і забудова міських і сільських поселень.-К., 1992	ЗМ 1.1., ЗМ 1.2.
2	Містобудування. Довідник проектувальника. (за ред.. Панченко Т.Ф.)-К.: Укрархбудінформ, 2001. – 192 с.	ЗМ 1.1., ЗМ 1.2., ЗМ 2.2
3	НИИ СФ Госстроя СССР. Руководство по расчету и проектированию средств защиты застройки от транспортного шума – М.: Стройиздат, 1982. – 31	ЗМ 2.1.
4	СниП II-12-77 «Защита от шума» – М.: Стройиздат, 1978. – 49 с.	ЗМ 2.1.
5	Самойлюк Е.П. Борьба с шумом в градостроительстве. – К.: Будівельник, 1975. – 124 с.	ЗМ 2.1.
6	Тіхонов В.І., Петренко В.Ф., Садова В.А. Озеленення міст і селищ. – К.: Будівельник, 1990. – 208 с.	ЗМ 2.2.
3. Методичне забезпечення		
1	Методичні вказівки до практичних занять і самостійної роботи з дисципліни «Основи містобудування». – Сост.: В.О. Ляпенко, Харків, ХНАМГ, 2008.	ЗМ 1.1., ЗМ 1.2.

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

Програма і робоча програма навчальної дисципліни «Основи містобудування» (для студентів 3-4 курсів денної і заочної форм навчання освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавр, напрямів підготовки 6.040106 «Екологія, охорона навколишнього природного середовища та збалансоване природокористування», 0708 «Екологія»)

Укладач: Володимир Олександрович Ляпенко

План 2009, поз. 938Р

Підп. до друку 14.12.2009	Формат 60x84 1/16	Папір офісний
Друк на ризографі	Умовн.-друк.арк. 1,0	Обл. вид. арк. 1,3
Замовл. № 5670	Тираж 10 прим.	

61002, м. Харків, ХНАМГ, вул. Революції, 12

Сектор оперативної поліграфії ЦНІТ ХНАМГ
61002, м. Харків, вул. Революції, 12